

Elamu kodanliku õhukaitse korraldamise juhised

Rahu ajal.

1. **ETTEVALMISTAMINE.** Elamu omanik või hooldaja või valdaja või valitseja või nende poolt määratud asetäitja on elamu KÕ juhiks, kes korraldab elamu ja temas elunevate ja töötavate isikute ning nende vara kaitset ja selgitab selle kaitse korraldust elanikele. Tema korraldusi elamu KÕ korraldamise ja teostamise alal tuleb elamuelanikel täita.
2. **PIMENDAMINE.** Elamu ja selle ruumide pimendamise seadeldised hoitakse igal ajal kasutamiskorras.
3. **KORRASTAMINE.** Elamu pööningult kõrvaldatakse kergesti tuld võttev kraam ja materjal; ülejäänud esemed korrastatakse vahekaikudega nõnda, et nurgad ja ulualused oleksid vabad ja kergesti juurdepääsetavad. Trepid hoitakse vabad igasugusest kraamist.
4. **KORRA ALALHOIDMISEKS** elamus moodustatakse ja õpetatakse välja igale elamule vastav arv isikuid, olenevalt majakordade arvust, vähemalt 1—3 isikut iga sissekäigu kohta. Korraalalhooidjad varustatakse gaasitorbikutega ja õhualarmi abinõudega (kola, vile või mõni muu alarmvahend).
5. **ESMAABIKS** moodustatakse ja õpetatakse välja igale elamule vähemalt iga 10 elamuelaniku kohta üks esmaabiandja. Esmaabiandjate varustiseks ja abinõudeks on gaasitorbikud ja esmaabipakikesed vähemalt 30% elamuelanike tarvis ning iga 30 elamuelaniku kohta üks haigekanderaam ja väike KÕ esmaabi-paun.
6. **TULEKAITSEKS** moodustatakse ja õpetatakse välja elamu pööningu iga sissekäigu kohta vähemalt 2 tulevalvurit. **TULEVALVE** varustiseks on puldanülikonnad või tööülikonnad, kindlad, teraskiivrid või paksust vildist peakatted ja gaasitorbikud.

TULEKUSTUTUSVAHENDITENA asetatakse elamu pööningule iga sissekäigu juurde kergesti kättesaadavana vähemalt 150 kg kuiva liiva kastides või 10-kilogrammistes kottides, veepang, vett nõudes vähemalt 50 liitrit, labidas, kirves, pootshaak ja kustutusluud (jämedast kotiriidest lapits, kinnitatud 2—3 m pikkuse varre otsa, hõõgivate pindade kustutamiseks).

7. **VARJENDIKS** tugevdatakse elamurusudele vastupidavaks mõni keldriruum, millel aknaid võimalikult vähem ja milles vähem gaasi- ja veejuhtme torustikke. Korraldatakse tagavaraväljapääs, mis oleks võimalikult eemal varjendi sissekäigust, näideks läbi vastasseina. Akende, uste ja teiste avauste kaitseks seatakse valmis liivakotid, milledest moodustatud kaitsevalli paksus peab olema vähemalt 70 sm ja laius ning kõrgus 30 sm igast küljest üle avause piirjoone.

GAASIKAITSEKS tihendatakse varjendi avauseid ja praod kinnitopimise, kittimise, kleepimise jne. teel. Vastavad tihendamismaterjalid hoitakse alati käepärast. Varjendi kasutamisel suletakse kõik sinna viivad ukse, et vältida õhutõmbeid.

VARJENDI varustuseks on:

- toolid või pingid ning lamamisasemed;
- villased tekid, padjad;
- hädavajalikud toidained (leib, liha j. t.), joogivesi;
- hädavalgustusabinõud (elektritaskulambid)
- seinapteek või vähemalt sidematerjal;
- tööriistad, nagu kirves, kang, meisel, saag jt.

Kui majas pole võimalik sisse seada varjendit, siis vaadatakse õhuohu puhuks valmis ja vabastatakse aias või õuel maa-ala, kuhu oleks võimalik kaevata kaevikuid kaitseks pommikildude vastu. Muretsetakse kaevamisabinõud (labidad ja kangid) ja kaevikuseinte kindlustusmaterjal (lauad ja naelad).

GAASIKAITSEKS soetatakse gaasitorbikuid või vähemalt hädakaitsmeid — suulappe ja soodat või fotokinnisti soola suulapi niisutamisedeliku valmistamiseks.

Õhuohu korral.

ÕHUOHU väljakuulutamisest antakse kodanikele avalikult teada.

8. **PIMENDAMINE.** Kontrollitakse pimendamise seadeldised ja kõrvaldatakse igasugused puudused, mis võiksid takistada silmapilkset pimendamist.
9. Elamu korrastamist täiendatakse.
10. **TULEKAITSEKS** seatakse kõik abinõud kustutamisevalmis, vee-nõud täidetakse veega.
11. **VARJEND** seatakse kasutamiskorda. Akende ja uste kaitsevallid asetatakse kohale; tarbekorral tihendatakse ukse ja aknaid täiendavalt. Kaevikud kaevatakse valmis. Kaeviku mõõdud: 1) lahtisel — sügavus ühes valliga 2,0 m; laius ülalt 1,20—1,50 m ja põhjas 0,80 m; 2) kinnisel — sügavus 1,90 m, laius sama mis lahtisel kaevikul. Iga inimese kohta arvestatakse 0,75 m kaeviku pikkust. Kaevik tuleb ehitada hoonetest eemale vähemalt lähema hoone kõrgusele vastava vahemaaga.
12. Veetagavarad joogiks ja kustutuseks seatakse valmis.
13. Elamu KÕ juht kontrollib elamu KÕ toimikonna valmisolekut ja annab vajalikke selgitusi õnnetuse korral.

Õhualarmi korral.

14. Õhualarmi signaalid:
15. Õhualarmi andmisel kontrollitakse kiiresti:
 - a) kas kõik elamuelanikud kuulsid alarmsignaali;
 - b) kas aknaluugid ja ukse on suletud;
 - c) kas lahtised tulekolded on suletud või kustutatud;
 - d) kas gaasikraanid on suletud (esmalt põleti juures, siis gaasimõõtja juures ja lõpuks peakraan);
 - e) kas elektriaparaadid on välja lülitatud. Vee peakraan jääb avatuks.
16. Elamuelanikud, kes pole korraalalhooidjad ja tulevalvurid, kogunevad varjendisse, kaevikusse või keldrisse, abistades nõrgemaid.
17. Korraalalhooidjad ja tulevalvurid asuvad oma kohtadele.
18. **TÄNAVAL VIIBIJAD** varjuvad õhualarmi korral kiiresti lähedal asuvasse varjendisse, kaevikusse või hoonetesse. Elamus peab olema väljasttulevate varjuotsijate jaoks ette nähtud eraldi ruum (kelder, vahekoda jne.). Varju võib otsida ka lähikäikudes või muudes varjatud paikades.

Õhurünnaku ajal.

19. **VARJENDIS:** istuda vaikselt või lamada! mitte suitsetada! küünlaid ega patiooleumlampe mitte lasta kaua põleda! elektrivalgustus (taskulambid) soovitav.
20. **KORRAALALHOIDJAD JA TULEVALVURID** jälgivad oma tegevuspiirkonda ja elamu ümbrust ning hoolitsevad, et süütehohud kiiresti avastataks ja tulepesad kustutaks. Kui tarvis paluvad abiks naabermaja tulevalvet.
21. Kes viibib vabast looduses püüdku leida kaitset looduslike esemete varjus. **GAASIOHU KORRAL:** Asetada pähe gaasitorbik! Selle puudumisel asetata suu ja nina ette märjastatud rätik või lapp ning hingata läbi selle. Väljuda gaasi piirkonnast kõige lühemat teed (vastu tuult) kaudu. Hoiduda läbimast orge (gaasioht suurem!).

Lõppalarmi korral.

22. Lennukite lahkumisest teatatakse lõppalarmi signaaliga.
23. Lõppalarmi signaalid:
24. Enne lõppalarmi signaali ei pea keegi lahkuma varjendist või muust pelgupaigast.
25. Varjendist lahkutakse elamu KÕ juhi korraldusel, ja harilik elutegevus võib jätkuda.
26. Varjend õhutatakse ja korrastatakse korduda võiva õhurünnaku puhuks ning täiendatakse tarvilikkude tagavaradega.

Lähimate abiandmispunktide asukohad.

1. Tuletõrje üksus tel. aadr.:
2. Sanitaarabiandmispunkt tel. aadr.:
3. KÕ hoonete grupi juht tel. aadr.:
4. KÕ rajooni juht tel. aadr.:

Elamu KÕ toimikonnad:

Korraalalhooidjad:

1. (nimi ja perekonnanimi)
2.
3. jne.

Tulevalvurid:

1. (nimi ja perekonnanimi)
2.
3. jne.

Esmaabiandjad:

1. (nimi ja perekonnanimi)
2.
3. jne.

(allkiri)
Elamu KÕ juht